

«آزادی دهاک» بیضایی به پارس جنوبی می‌رود

گروه‌ادب و هنر | بهرام بیضایی چند سالی است خارج از کشور به سر می‌برد و یکی دو کار اخیرش را نیز آنجا اجرا کرده و هنوز موضوع ساخت فیلمش در ایران چندان جدی نشده‌است که بخواهد برای ساختش به ایران برگردد. با این حال نام او با اجرای نمایشنامه‌هایش همچنان در محنته‌های تئاتر ایران زنده‌است. تازه‌ترین اجرا از نمایشنامه‌های او هم مربوط به نمایشنامه‌خوانی از «آزادی دهاک» به کارگردانی سیبوش تاهمورت است که قرار است همزمان به مناسبت بزرگداشت روز جهانی تئاتر از ششم تا هشتم اردیبهشت در سه شهر جنوبی کشور یعنی دیر، جم و عسلویه اجرا شود. تهمورت پارسال همین نمایشنامه را در تالار رودکی نمایشنامه‌خوانی کرد و بنا دارد برای اجرای آن در ایرانشهر رایزنی کند.

کتاب یک کتاب دو- ۲۴

درباره «کتابخانه عجیب» نوشته هاروکی موراکامی ترجمه بهرنگ رجبی

تاوان فهمیدن

میلاد ظریف

داستان‌نویس

هاروکی موراکامی در این کتاب، از عناصر داستان‌های و همناک و شگرف سود جسته‌است تا بار دیگر ما را با داستانی غریب روبه‌رو و شگفت‌زده کند؛ آن هم داستانی که از درآمیختن شگردهای داستان‌نویسی با تفکر فلسفی‌اش حاصل شده‌است. آن چیزی که دنیای داستانی موراکامی از جمله همین کتابخانه عجیب را خاص و به‌شدت خواندنی می‌کند؛ مفهومی است که می‌توان آن را تبیین کردن قوانین خیال بر قوانین واقعی و برتری اولی (خیالی) بر دومی (واقعی) دانست. این کاری است که موراکامی به عالی‌ترین شکل آن را انجام می‌دهد. همین امر باعث می‌شود دنیای داستانی‌اش، در عین خیالی و غریب بودن، دست‌یافتنی و ملموس جلوه کند. او امور شگفت‌انگیز و شگرف را جزء عناصر اصلی و روایی کارش قرار می‌دهد و از یک ابزار روایی صرف خارج می‌کند و این امور اتفاقی و شگفت‌انگیز خود دستمایه‌ای برای داستان و پیشبرد داستان می‌شود. در واقع این گونه می‌توان گفت که موراکامی این امور را تبدیل به ساختار داستان می‌کند.

در داستان «کتابخانه عجیب» این امور شگفت‌انگیز و اتفاقی همان ذهن پسر کوچک داستان است. او در ابتدا بدون اینکه فکرش را بکند و شستش خبردار باشد، وارد کتابخانه‌ای می‌شود و در مورد موضوعی که فقط فکرش را کرده بود، یعنی شیوه جمع کردن مالیات در دوره عثمانی، سه کتاب قطور در اختیارش می‌گذارند. بعد کم‌کم با آدم‌ها و بهتر است بگوییم شخصیت‌های خیالی آشنا می‌شود که فقط در ذهن او و نه کس دیگر زندگی می‌کنند. موراکامی، امور ذهنی و عجیب و غریب و شگفت‌انگیز پسر را نه فقط در اتفاق‌ها و ماجراها که در ساختار کلی و تک‌تک اجزای

سازنده روایت؛ چه گفت‌وگوها، چه شخصیت‌ها، چه تعلیق‌ها و حتی اندیشه تزریق شده به متن وارد کرده و آنها را جزء اجزای اصلی متن می‌کند. این ذهن پسر است که داستان را پیش می‌برد و به آن فراز و فرود می‌دهد و دچار تعلیق می‌کند و به آن هیجان می‌دهد در یک کلام داستان از ذهن پسرزی زاده می‌شود و شکل می‌گیرد که دچار مفهومی است به نام «من‌پریشی». این‌طور می‌توان گفت که بر داستان کتابخانه عجیب، دو ذهن که هر دو متعلق به پسرک داستان است، حکمفرما است؛ یکی من و دیگری خود. پسر چندین جا از سگی صحبت می‌کند که در کودکی او را گاز گرفته‌است. او این موضوع را با دیگران در میان می‌گذارد. در انتهای داستان ما شاهد تمایز عینی و ذهنی از دنیای خیالی پسرک جهان‌داستانی متن یا همان کتابخانه خیالی و هزار تو مانند هستیم. در این داستان سگی را می‌بینیم

که تمام مشخصاتش مانند همان سگی است که در بچگی، پسرک را گاز گرفته‌است. شاید این‌طور بتوان گفت که در این داستان مساله خیر و شر این بار به صورتی دیگر؛ یعنی در تقابل ذهن کودکسی (خیالی) و ذهن رشد یافته‌اش (واقعی) نمایان می‌شود. موراکامی در این‌نبرد خیر و شر و نبرد پسر با دیگران است که به داستان رنگ و بویی فلسفی می‌دهد. در جایی از کتاب، «آقاگوسفندی» که در جواب تعجب پسر از اینکه پیرمرد قرار است بعد از خواندن سه جلد کتاب قطور، مغز او را بخورد و این‌موضوع که در تمام کتابخانه‌های دیگر نیز همین سگ‌ها را می‌کشد، به نوعی استعاره از دولت‌های توتالیته‌ای است که اطلاعات را به صورت جیره‌بندی و دسته‌بندی‌شده در اختیار مردمان‌شان قرار می‌دهند و آنها را از داشتن وسایل ارتباط جمعی و هر گونه شیئی که موجب ارتقای سطح دانش و فهم و اطلاعات می‌شود (مثل کتاب) منع کرده و در این راه سده ایجاد می‌کنند. پیرمرد کتاب‌هایی را در اختیار پسر می‌گذارد که خود طلب کرده‌است، ولی از طریق آقاگوسفندی به نیت پلید پیرمرد پی می‌برد؛ خود، مغز خامه‌ای پسر. برای رسیدن به دانش (چه دانش و تجربه‌ای برای پسر بالاتر از اینکه واقعیت‌های بیرون از دنیای خیال که پیرمرد و آن سگش نمادش هستند بسیار دشتناک و بسیار بی‌رحم‌تر از دنیای خیالی است که تصور می‌کند) باید هزینه کند.

بنابراین پسر در راه نبرد خیر و شر؛ یعنی جنگ خیال و واقعیت بسیار هزینه می‌کند. مانند از دست دادن کش‌هایش، دوستان تازه به دست آمده‌اش، مادرش و... در انتهای کتاب تنهایی عاید پسر می‌شود؛ این است تاوان فهمیدن.

تدوین و جلوه‌های ویژه سینمایی

Real Time Film Edit : 2k, 4k
CG, Modeling
Vfx, Composite
Color Correction
Sound Effects
0912 73 73 543
0935 64 87 466
sbstudio.ir@gmail.com

سایت روزنامه فرهنگستان www.farheekhtegan.ir

#

ادب وهنر

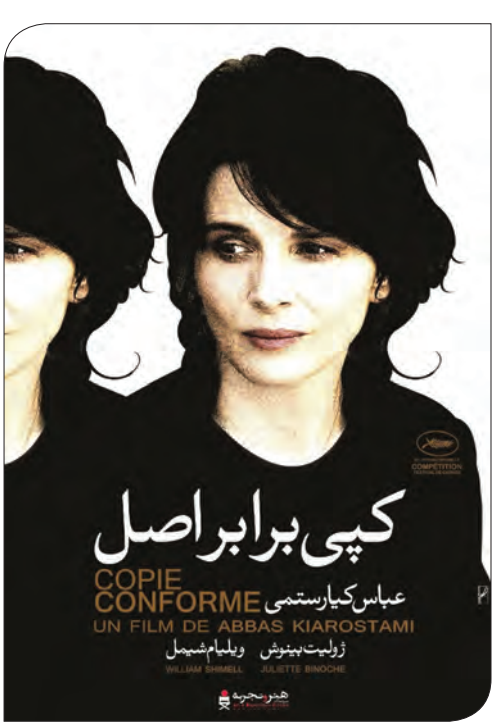
www.Farheekhtegan.ir

Sun | 26 Apr 2015 | vol.07 | No. 1646

یکشنبه ۶ اردیبهشت ۱۳۹۴ | ۷ رجب ۱۴۳۶ | ۲۶ آوریل ۲۰۱۵ | شماره ۱۶۴۶

کیارستمی با «کپی برابر اصل» سینماهای ایران را تجربه می‌کند

فیلمی که ژولیت بینوش در آن جایزه «کن» را به خانه برد

می‌شود. با این همه اردیبهشت‌ماه خوبی برای دوستداران سینمای کیارستمی است. آنها که فیلم‌های او را سال‌هاست در سینماهای خانگی و با کیفیت‌های پایین دیده‌اند می‌توانند به سینماها

کاوه سالاری | امسال نخستین سالی است

که بخش بین‌الملل جشنواره فیلم فجر از بخش داخلی آن جدا شده و در اردیبهشت‌ماه برگزار می‌شود.

دیروز این بخش از جشنواره فیلم فجر کارش را شروع کرد تا شاهد فیلم‌های خارجی و رقابت آنها در سینماهای ایران باشد. به این ترتیب سینمای ایران در دو فصل سال پویایی جشنواره را تجربه می‌کند. اما در این میان نام عباس کیارستمی نیز زیاد شنیده می‌شود. کارگردانی که سال‌هاست به‌عنوان چهره‌ای بین‌المللی مطرح شده و فیلم‌هایش را هم در خارج ایران کلید می‌زند و در جشنواره‌های آن طرف آب هم شرکت می‌کند. بر همین اساس است که امسال در جشنواره فیلم فجر کارگاهی درباره سبک فیلمسازی او برگزار می‌شود و فیلم‌هایی که شاگردان او در کلمبیا و اسپانیا ساخته‌اند به نمایش درمی‌آید تا یکبار دیگر نام این کارگردان سینمای ایران که سال‌هاست از او در ایران فیلمی

اکران نشده، شنیده شود. این روزها شاگردهای کیارستمی رویه فیلمسازی آورده‌اند و نام آنها را هم بر پرده سینماهای می‌بینیم. از این میان «روز مبادا» ساخته فائزه عریز‌خانی این روزها در سینماهای هنر و تجربه اکران

گزارشی درباره آنتولوژی «آذرخشی از جنبش‌های ناگهان» برگزیده شعر دهه چهل و پنجاه

آنکه معروف‌تر است برحق نیست

سیدحمید شریف‌نیا و هرمز علی‌پور از کتابی درباره «موج نو، شعر دیگر، شعر حجم و موج‌ناپ» می‌گویند

وادر می‌کند تا در منابعی که مربوط به این

جریان‌های شعری است دست به تحقیق بزنند و مقالات، مجله‌ها و کتاب‌هایی که دهه ۴۰ و ۵۰ را رویکرد این نوع اشعار نوشته‌شده را تهیه کنند. او معتقد است بسیاری از ویژگی‌های این شعرها در سال‌های بعد از دهه چهل و پنجاه یادیده نشده یا از طرف اشخاصی انکار شده‌است. او می‌گوید: «برخی از شعرهای این شاعران بازخوانی و بازنگری نشده‌است».

شریف‌نیا معتقد است برخی از شاعران ایران حتی نمی‌خواهند چنین اسامی‌ای در شعر ایران دوباره مطرح شوند. برای همین است که چاپ این کتاب به تأخیر می‌افتد. او از چاپ‌شدن این کتاب می‌گوید: «قاسم هاشمی‌نژاد را دیدم و گفتم چنین کاری انجام داده‌ام و صحافی‌شده در خانه دارم. ایشان گفتند می‌شود این کتاب را

بینیم؟ وقتی ایشان کتاب را دید گفت اگر آقای بیژن الهی زنده بودند شما را به‌خاطر این کار تحسین می‌کردند. این کتاب را حداقل در کتابخانه عمومی شهر بگذار تا بچه‌ها از آن استفاده کنند. درنهایت به اینجا ختم شد که توصیه آقای هاشمی‌نژاد را گوش کردیم و کتاب به مرحله چاپ رسید.» سیدحمید شریف‌نیا معتقد است که شاعران «شعر دیگر» دنباله‌روه‌ای واقعی شعر نما هستند. او می‌گوید: «جریان «موج‌نو» که شروع‌شد، احمدرضا احمدی شعر‌هایش منتشر شد و شاعران «موج‌نو»ی دیگر آمدند زمینه را برای نقطه و مرکز نقل «شعر دیگر» مهیا کردند و بعد از آن «حجم» و نهایتاً «موج‌ناپ» شکل گرفت».

مصائب یک آنتولوژی

در راه تهیه و تنظیم چنین کارهایی معمولاً مشکلاتی وجود دارد. برای همین است که شریف‌نیا از مشکلات‌شان بر سر راه چنین تحقیق گسترده‌ای می‌گوید: «مهم‌ترین سختی‌ای که ما داشتیم نبودن منابع دست‌اول بود. سوم وجود داشت که بسیار غلط داشتند. منابعی که در انتهای کتاب ذکر شده بخشی از منابعی است که ما استفاده کرده‌ایم

در لزوم چاپ آنتولوژی

هرمز علی‌پور که از شاعران مهم جریان «موج‌ناپ» شناخته می‌شود در لزوم چاپ چنین مجموعه‌هایی به فرهنگستان می‌گوید: «این کتاب‌ها می‌تواند تلنگری باشد که چنین شعرهایی خوانده شود و جوان‌ها متوجه شوند که یک شاعر وقتی به یک نوع اشتہار و معرفی می‌رسد، دستور به این درجات رسیده‌است.» علی‌پور معتقد است که چاپ آنتولوژی‌هایی از این دست می‌تواند در شناخت شاعرانی که کمتر دیده شده‌اند، کمک کند. او می‌گوید: «آدم یک زمانی خودش را مرور می‌کند و می‌بیند چقدر همه چیز قابل دگرگونی است و چقدر همه‌چیز از یاد می‌رود و به سختی به یاد آورده می‌شود. در همین اینها جریان‌اتی همیشه بوده که آنکه معروف‌تر است دلیل بر بحق بودنش نیست. در مورد شعر ناب شاعری مثل سیروس رادمنش مثال‌زدنی است. او ۵۲ سال داشت و زندگی‌اش را هم وقف شعر کرد اما تازه کتابش منتشر شده‌است. بچه‌هایی که به دنبال نوآوری هستند با چنین کتاب‌هایی ترغیب می‌شوند. رادمنش بین ما شعرا یکی از باسوادترین‌ها بود. کار شعرش آن‌چنان به «ناب» چسبیده بود که از «ناب» دل نمی‌کند. خیلی کم سختگیر بود. بیش از حد عاشق و هنرمند بود که متأسفانه خودش کتابش را ننویسد.» هرمز علی‌پور در پاسخ به این پرسش که آیا چنین جریان‌ات قدیم ولی برخی از کارهای بیژن الهی را که بازخوانی می‌کنم می‌بینم که پیشنهاد برای شعر امروز دارد. شعر الهی می‌تواند به شعر نسل جوان تر کمک کند. الهی می‌تواند تأثیرگذارتر باشد تا شعر شاعری مثل مرحوم محمد حوقی. بچه‌هایی که دنبال این شعرها هستند عاشقانه آنها را تعقیب می‌کنند. باید چیزی درون این شعرها باشد. اما معتقدم سخت‌است جدا کردن اینکه کدام شاعر تأثیرگذارتر بود. عواملی مثل مطبوعات و چاپ کتاب فرآیندی است که در مقاطع مختلف تأثیرگذار هستند».

بخشی از شاعران اختصاص دارد که در این کتاب شعرهای‌شان نیامده‌است. کتاب ما در ابتدا ۱۲۰۰ صفحه‌بود و برای اینکه بتوانیم کتابی منتشر کنیم که مخاطب قدرت خرید آن را داشته باشد بخشی از شاعران را برای جلد دوم نگه داشتیم. در مقدمه هم نگاه و دیدگاه‌های خودمان و مسائل بینامتنی و بینارشته‌ای را مطرح خواهیم کرد مثلاً عوامل روانشناسی و اجتماعی بروز چنین شعرهایی در دهه‌های چهل و پنجاه بررسی خواهد شد. در نتیجه تأثیرپذیری و تأثیرگذاری‌های این جریان‌ها را بررسی خواهیم کرد.»

شریف‌نیا می‌گوید که سعی کرده‌اند به متن اصلی و فادار باشند بنابراین همان‌طور که شاعر در نسخه اصلی نوشته‌است، گردآورندگان نیز به همان سبک و سیاق نوشته‌اند مگر اینکه مشکلی در حروف‌چینی احساس کرده‌اند که آنها تصحیح شده‌است. نیم‌فاصله‌ها و چسبیدگی‌های کلمات به روش شاعر در این کتاب لحاظ شده‌است.

انتهای کتاب ذکر شده بخشی از منابعی است که ما استفاده کرده‌ایم. اینها منابعی است که در کتاب استفاده کرده‌ایم. چون منابع دست‌اول می‌خواستیم خیلی سختی کشیدیم. مثلاً برای چک کردن شعری از سیاوش مطهری باید کتاب «چاپار» او را به دست می‌آوردیم که این مساله بیش از سه سال طول کشید. دومین مساله این است که منابع ثانویه معتبرتری هم وجود ندارد. ما دیدگاه علمی در این پنجاه سالی که از ظهور این نوع شعرها می‌گذرد، نتوانستیم پیدا کنیم. کسی علمی نوشته بود و صرفاً نظرهای شخصی منتشرشده بودند. به همین دلیل ما به سمت آکادمی ایران کشیده شدیم.» شریف‌نیا می‌گوید که در دانشگاه‌های ایران توانسته‌اند مقاله‌ها و پایان‌نامه‌های خوبی در این زمینه بیابند. شریف‌نیا می‌گوید قرار است جلد دوم این کتاب را هم منتشر کنند.

دومین جلد از آنتولوژی

او از ویژگی‌های دومین جلد آنتولوژی می‌گوید: «بخش شعری جلد دوم به

ادبیات

نامه‌های عاشقانه

احمد شاملو به آید!

گروه‌ادب و هنر | بعد از اینکه مجموعه‌ای از نامه‌های شاملو به ع. پاشایی با عنوان «تهران. خیابان اشیع‌های» مورد استقبال مخاطبان قرار گرفت، حالا در آستانه نمایشگاه کتاب تهران روابط عمومی نشر چشمه خبر از انتشار نامه‌های عاشقانه احمد شاملو به آید! سرکیسیان در ۱۷۲ صفحه‌داده‌است. «مثل خون در رگ‌های من» شامل بیست‌نامه احمد شاملو به همسرش آیداست که در سال‌های ۴۰ و ۵۰ خطاب به او نوشته‌است. این نامه‌ها بعد از ۱۵ سالی که از مرگ شاملو می‌گذرد، به تازگی از مرگ انتشار از سوی آید! سرکیسیان همسر احمد شاملو پیدا کرده‌اند. تصویر هفده‌نامه نیز با دست‌خط شاعر گنجانده شده‌است. این نامه‌ها را می‌توان بخشی از تاریخ زندگی شاعر به حساب آورد که تا به امروز منتشر نشده‌اند.

موسیقی

دفاع مدبرکل دفتر موسیقی

از رپ‌خوانی در ایران

گروه‌ادب وهنر | پیروز ارجمند در پاسخ به این پرسش که «برخی از حرف و حدیث‌ها و منابع غیررسمی در جاهایی اعلام کردند که به‌عنوان نمونه به خواننده‌ای چون یاس و خوانندگان به اصطلاح زیرزمینی دیگر گفته شده که باید تا سال ۹۶ صبر کنید تا مجوزی رسمی برای فعالیت‌تان صادر شود» گفته‌است: «ما به هیچ هنرمندی هیچ قولی درباره زمان دریافت مجوز نمی‌دهیم. از دید ما هر هنرمندی همین امروز اثر خود را به دفتر موسیقی ارائه دهد، ما فردا آن را به شوراً برای بررسی می‌بریم یعنی هیچ محدودیتی در این زمینه نداریم. همین آقای «یاس» اگر کار خود را همین امروز به دفتر موسیقی وزارت ارشاد بیاورد، ما کاروی را هم در شورا بررسی می‌کنیم.» مدبرکل دفتر موسیقی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در ادامه گفته‌است: «این سبک اتفاقا سبکی است که ما در ایران می‌توانیم با یک مترسال ایرانی تأثیر بسیار خوبی از آن بگیریم. آقای یاس هم اگر این موضوع را رعایت بد با ما او مشکلی نخواهیم داشت ولی مساله استعمال‌ها پابرجاست.»

تئاتر

بازگشت کیدمن به تئاتر

گروه‌ادب وهنر | نیکول کیدمن بعد از ۱۷ سال دوری، با ایفای نقش در یک نمایش با موضوع علم ژنتیک به صحنه تئاتر وست‌اند شهر لندن بازمی‌گردد. این نمایش که قرار است از پنجم سپتامبر در سالن تئاتر نوئل کوارد در وست‌اند شهر لندن اجرای خود را آغاز کند، به بعد از ماجرای اولین پیشرفت تعیین‌کننده در تحقیقات نشان‌دادن IDNA از طریق اشعه ایکس و زندگی روزلیند فرانکلین با بازی نیکول کیدمن می‌پردازد.